

רע"פ 5047/18 - עמר בלאל נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 5047/18

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

ה המבקש:

umar belal

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט
מחוזי בתל אביב (השופטות ד' ברילנר ומ' דיסקין
והשופט ש' ניב) בעפ"ג 51901-10-17 מיום
30.5.2018

בשם המבקש:

עו"ד עבד אבו-עامر

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בתל אביב (השופטות ד' ברילנר ומ' דיסקין
והשופט ש' ניב) בעפ"ג 51901-10-17 מיום 30.5.2018, בגין התקבל ערעור המשיבה על גזר דיןו של בית משפט
השלום בתל אביב (השופט ע' דרויאן-גמליאל) בת"פ 14-04-2017 מיום 2279, והוחمر עונשו של המבקש,
כמפורט להלן.

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין

.2. על פי המתואר בכתב האישום המתווך, החל מיום 8.12.2013 החלו עבודות פיתוח תשתיות ברחוב

אחימעץ בתל אביב. כחלק מגדרי הבטיחות, חוויבת חברת "אולניק", שהופקדה על ביצוע העבודות מטעם עיריית תל אביב, לגדר את אתר העבודה, לסמן את האזור בתמרורים והתקני בטיחות ולדאוג לנוכחות קבועה בזמן ביצוע העבודות של מנהל העבודה, מר ג'מעה עאשור (להלן: עאשור), הוא הנאשם מספר 1 בכתב האישום. עוד הועסק בתחום "תצפיתן", שתפקידו להציג שתנוועת כלី העבודה אינה פוגעת בקשרי תקשורת, חשמל ומים וכן להזהיר הולכי רgel.

כפי שעה בדין בפני בית משפט קמא, הגדר שסבבה את אתר העבודה הייתה למעשה פרוצה, כך שבאותה העבודה עברו גם הולכי רגל, לצד כלី העבודה, המשאיות וմבצעי העבודה.

ביום 15.1.2014 הועסק המבוקש כנג טרקטור ועסק בחפירה ובפינוי עפר מתחת העבודה אל משאית שעמדה בסמוך. בשעה 11:30 יצא המבוקש וعاשור להפסקת צהרים. בשעה 12:00 חזר המבוקש לאתר, ושב לעבודתו בטרם חזרתו של עאשור. המבוקש נגע את הטרקטור אל עבר המשאית, שכף הטרקטור עמוosa בעפר ונמצאת בגובה של כ-40 ס"מ מן הקרקע. עוד צוין, כי בעת האירוע שהה התצפיתן בתוך אתר העבודה ולא בסמוך לטרקטור, כנדיש.

באזע זמן, חזה הרוב אלקונה אליאסי (להלן: המנוח) שביל הולכי רגל שעבר בתוך אתר העבודה. המבוקש, שנסע בשביל הנ"ל, פגע בפלג גופו העליון של המנוח באמצעות כף הטרקטור, וכתוואה מן הפגעה נגרם מוותו של המנוח.

.3. המבוקש הורשע, לאחר שמיית ראיות, בעבירה של גرم מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) בצירוף סעיפים 40 ו-64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש].

.4. בגור דיןנו, הפנה בית משפט השלום לפסק דיןו של בית המשפט המחוזי בתל אביב בעפ"ג 21270-09-16 במסגרת ערעור שהגישה המשיבה על קולות עונשו של עאשור, ואשר בין קביעותיו גם כאלו המשליכות ישירות לעונשו של המבוקש, ובגדרו צוין, בין היתר, כי אחוריותו לתאונת זה האחרון גדולה מזו של המבוקש, ונקבע מתוך מתחם עונשה ההולם לעבירה בנסיבותה, תקופת מאסר בין שישה לבין 24 חודשים.

כן צוין בית משפט השלום את העונש שהושת על עאשור – חודשיים מאסר בפועל – רק בשל מצבו הרפואי המורכב, שהקשה על איתור מקום ראוי לריצוי עונשו בעבודות שירות, ותוך "סטיה מודעת מתחם העונש ההולם".

מסקנותו של בית משפט השלום הייתה כי קביעותיו של בית המשפט המחוזי בעפ"ג 21270-09-16 "מחייבות", כענין של מדיניות העונש נאותה ומכך עיקרון אחידות העונשה, שמתיחס העונש ההולם בעונינו של הנאשם דין [הmboksh – י' א'] לא יהא חמור מזה שנקבע בעונינו של מנהל העבודה, ואף יהא מתון יותר". משך, נקבע מתוך מתחם העונשה בעונינו של המבוקש בין שישה חודשי מאסר, שיכל וירצז בעבודות שירות, בין 20 חודשי מאסר בפועל.

בעת קביעת העונש מתוך מתחם העונשה, עמד בית משפט השלום על היעדר עברו הפלילי של המבוקש

והתנוגות הנוורטטיבית לאור חייו. מנגד, נסקלה העובדה כי המבוקש התנער מאחריותו למות המנוח, אף שהביע צער על גורלו הטרci.

בסיום של יום, הושתו על המבוקש שישה חודשי מאסר, שיירצטו בדרך של עבודות שירות, לצד שישה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא יעבור עבירה לפי סעיף 304 או סעיף 338 לחוק העונשין; פסילה מלנהוג או לקבל רישיון נהיגה למשך חמיש שנים; שישה חודשי פסילה על תנאי למשך שלוש שנים מלנהוג או לקבל רישיון נהיגה; ופיקציון לאלמנת המנוח בסך 30,000 ש"ח.

5. המשיבה ערערה על גזר הדין בבית המשפט המחויזי, וטענה כי העונש שהושת על המבוקש אינם מתאימים למידניות העונשה הנוגגת בעבירות מעין אלו, ואינו מבטא כראוי את ה"רשלנות הגבואה חזקה לשמיים", כלשונה, בעניינו של המבוקש.

6. בטרם פנה לעסוק בטענות הצדדים שלפניו, הזכיר בית משפט קמא כי המותב שדן בעניינו של המבוקש הוא המותב (בחלקו) שדן בעניינו של עאשו, ציין כי אינו חוזר בו מן האמירה לפיה רשלנותו של עאשו גדולה יותר "במונחים אבסולוטיים" מרשלנות המבוקש.

יחד עם זאת, נקבע כי "רשלנותו של המשיב [הmboksh - ו' א'] הוא בעלת אופי שונה לחלוין", ויש בכך כדי להציג רף עונשה שונה לעומתו של עאשו. עוד בהair בית משפט קמא כי "כל כובד המשקל בעניינו של עאשו הונח על מצבו הבריאותי", ועל כן העונשה שהושתה עליו במסגרת עפ"ג 21270-09-16 יכולה לשמש כאמת מידה לשם גזרת עונשו של המבוקש.

עוד עמד בית משפט קמא על מידניות העונשה הנוגגת בעבירות גرم מוות ברשלנות, כפי שנקבעה בפסקות בית משפט זה, המתבטאת, על דרך הכלל, במאסר האחורי סורג וברית. בהקשר זה, עמד בית משפט קמא על רשלנותו החמורה של המבוקש ועל הקשי שהביע מלהכיר "בחלקו" במקרים מסוימים.

כן דחה בית משפט קמא את טענת המבוקש בעניין האכיפה הבורנית שהתבטאה, לשיטתו, בא-העמדתם לדין של "מנהלים, מפקחים ואנשי רשות" בשל התאונה.

בית משפט קמא קיבל את הערעור והחמיר את עונש המבוקש באופן שיהא עליו לרצות שמוña חודשי מאסר בפועל, והאריך את תקופת הפסילה מלנהוג או לקבל רישיון נהיגה בשלוש שנים נוספת, למשך שמוña שנים בסך הכל.

מכאן הבקשה שלפניי.

הבקשה למתן רשות ערעור

7. בבקשתו, טוען המבוקש כי עניינו מעלה שאלת משפטית החורגת מעניינו הפרט, בדבר מדיניות הענישה הראوية בעבירות גرم מוות ברשלנות, ובפרט מקום בו מדובר בעונשו של אדם נעדך עבר פלילי.

עוד טוען המבוקש כי יש ליתן רשות ערעור בבקשתו נוכח הטענה, לשיטתו, בין העונש שהוטל עליו בערצתה הערעור לבין זה שהוטל בערצתה הדינית. בהקשר זה, מפנה המבוקש לפסק דין שניינו בבית משפט זה העומדים על החשיבות שבאיוזן הנדרש בין העונשים המוטלים בערכאות השונות.

טענה נוספת שעלתה בבקשתה עסקה בעיקרן איחודות הענישה, ונטען כי העונש שהושת על המבוקש חמור לאין ערוך לעומת העונש שהוטל על עאשו, זאת למרות הקביעה בעפ"ג 21270-09-16 כי רשלנותו של זה האחרון חמורה מזו של המבוקש.

לבסוף, נטען בדבר נסיבותו האישיות של המבוקש, המפרנס שתי בנות זוג וחמשה ילדים, בעל התנהגות נורמטיבית ונעדך עבר פלילי, וכן בדבר קיומה של אכיפה בררנית בעניינו, נוכח "אופן חקירת התקין" על ידי היחידה החקורת, אשר בחרה שלא לחקור את "האקרים באמצעות מקום בו התרחש האירוע", כלשונו.

דין והכרעה

8. דין הבקשה להידחות.

9. בכלל, רשות ערעור שני תinent רף מקום בו מעוררת הבקשה סוגה עקרונית, החורגת מעניינו הפרט של המבוקש, או כאשר מתעוררים שיקולי צדק ייחודיים לנسبות אותו מקרה. זאת ועוד, בקשה רשות ערעור הנסבה על גזר הדין לא תתקבל, ברגיל, אלא אם מדובר במקרה בו ניכרת סטייה קיצונית מרמת הענישה הנוגגת בנסיבות דומות (רע"פ 1127/18 נגייב נ' מדינת ישראל (13.2.2018) (להלן: עניין נגייב)).

המקרה שלפניינו אינו נמנה עם אותם מקרים חריגים, שכן לא מצאתי כי הבקשה מעוררת שאלות מוחותיות או שיקולי צדק ייחודיים, לרבות חשש ממשי מפני עיוות דין של המבוקש. אף איןני סבור כי העונש שהוטל עליו חורג באופן קיצוני מרמת הענישה הנוגגת. מטעמים אלה בלבד, דין הבקשה להידחות.

10. לעומת זאת, מעתה מן הדרוש עיר כי אכן, פער חריג בין העונש שנגזר על ידי ערכאת הערעור לבין זה שהוטל על ידי הערכאה הדינית עשו, לעיתים, להוות שיקול לעניין קבלת רשות ערעור, אולם כפי שצוין בראע"פ 6163/07 חדורה נ' מדינת ישראל (22.5.2008), אשר אף צוטט על ידי המבוקש בבקשתו:

"כלל, מן הראי שהעונש המוטל על ידי ערכאת ערעור לא יחרוג באורח מופרז מזה שהוטל על ידי הערכאה הדינית מטעמי הוגנות כלפי המערער. ואולם, עיקרון זה ראוי לאיזוז אל מול שיקולים ואינטרסים אחרים העומדים בנסיבות הענישה הפלילתית, ובעיקר כי על העונש להலום את המעשה שבגינו הוא מוטל ולהתאים להנחיות ההלכה הפסוכה בדבר רמת הענישה הראوية (שם, פסקה 11)."

.11 מדיניות הענישה הנוגעת בעבירות גرم מוות ברשלנות בכלל, ובעת נהייה בפרט, הינה חדה, ברורה ועקבית.

בית משפט זה חזר וקבע מספר לא מבוטל של פעמים כי בעת קביעת העונש בעבירות אלו ניתן משקל רב לדרגת הרשלנות בה נהג המושיע בדיון, וכי במקרים חריגים בלבד יהא פטור ממסר בפועל (ראו למשל: ע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל (16.11.2009); רע"פ 2996/13 ניאזוב נ' מדינת ישראל (13.8.2014); עניין נגי'ב).

בבסיס מדיניות זו עומדת התפיסה לפיה "לנקיטת יד עונשית קשה ומחמירה ישנה השפעה מרתיעה על הנוגם בכיביש, ויש בה כדי לקדם את הטמעתה של מודעות ציבורית בדבר החובה לשמר על כללי זיהות כדי להגן על חי אדם ושלמות גופו" (רע"פ 548/05 לוי נ' מדינת ישראל (19.01.2006)).

.12. בעניינו, אין חולק כי הרשלנות בה נהג המבוקש הייתה חמורה ביותר. בית משפט השלום קבע כי "דרגת ההתרשלות הייתה גבוהה וברורה", ובית משפט קמא ציין כי "אין בנמצא הסבר שיכול להוות מענה" לכך שהմבוקש לא הבחן במנוח בעת נהייתה. על כן, בדיון החמיר בית משפט קמא בעונשו של המבוקש, והעמידו על עונש מסר בפועל, במסגרת מדיניות הענישה הרואה לעבירה זו ונסיבות ביצועה בעניינו.

.13. בית משפט קמא התייחס בהרחבה אף לטענת המבוקש בדבר אחידות הענישה, והדגיש כי עיקרון זה אינו עיקרון-על, "ובית המשפט רשאי לצריך לשקל בכל מקרה ומקרה את הנסיבות שלפניו".

לגוף של עניין, עמד בית משפט קמא בהרחבה על השיקולים שהובילו לפער בין הענישה שהוטלה על המבוקש לבין זו שהוטלה על עאשו, ואינו רואה טעם לשוב ולהידרש לכך בשנית. הדברים יפים אף לעניין נסיבותיו האישיות של המבוקש, כמו גם לטענה בדבר "אכיפה בררנית" שננקטה נגדו, שנשקלו כדבאי על ידי בית משפט קמא טרם מתן גזר הדין.

.14. נוכח כל האמור, אני מוצא לנכון להיעתר לבקשה שלפניי. משכך, אף לא נדרש לעכב את תחילת ריצוי עונשו, כפי שנקבע על ידי הערקהה קמא.

.15 סוף דבר, הבקשה נדחתת.

ניתנה היום, כ' בתמוז התשע"ח (3.7.2018).

שׁוֹפֵט